

СПРАВА «НАГАБАСЬ ТА КАРПЕНКО ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF NAGABAS AND KARPENKO v. UKRAINE)

(Заяви № 42523/16 та № 14526/16)

Стислий виклад рішення від 11 квітня 2024 року

У цій справі заявники скаржилися на присудження національними судами недостатньої суми відшкодування за незаконне тримання під вартою. У квітні 2012 року місцевий суд звільнив першого заявника від відбування покарання у вигляді позбавлення волі, обраного йому вироком суду від 30 вересня 2009 року, оскільки злочин, у вчиненні якого він був визнаний винним, було декриміналізовано. 02 березня 2015 року працівники міліції затримали першого заявника та помістили його під варту з метою виконання зазначеного вироку. Через три дні заявника звільнили з-під варти. У жовтні 2015 року за результатами розгляду позову заявника суд першої інстанції присудив йому 5000 грн в якості відшкодування за незаконне тримання під вартою з 02 до 05 березня 2015 року. Скарги заявника щодо збільшення суми відшкодування були залишені без задоволення судами апеляційної та касаційної інстанції. У 2005 році щодо другої заявниці було порушено кримінальне провадження, під час розслідування якого її тримали під вартою з травня 2006 року до березня 2008 року. У липні того ж року кримінальне провадження було закрито за відсутністю в її діях складу злочину, у вчиненні якого вона підозрювалася. За результатами розгляду позову заявниці апеляційний суд у квітні 2015 року присудив їй 60 000 грн в якості відшкодування за незаконне тримання під вартою протягом одного року і десяти місяців. Водночас касаційні скарги заявниці залишилися без розгляду. До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) перший заявник, посилаючись на пункти 1, 4 та 5 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), та друга заявниця, посилаючись на статтю 1 Протоколу № 4 і статтю 3 Протоколу № 7 до Конвенції, скаржилися, що розмір відшкодування, присуджений їм під час проваджень на національному рівні у зв'язку з триманням їх під вартою, був недостатнім у порівнянні зі стандартами Європейського суду у справах з подібним ступенем серйозності. Європейський суд дійшов висновку, що зазначені скарги підлягають розгляду за пунктом 5 статті 5 Конвенції. Розглянувши скарги заявників, Європейський суд зауважив, що хоча пункт 5 статті 5 Конвенції не встановлює конкретний рівень відшкодування або не посилається на конкретні суми, Конвенція загалом має на меті гарантувати не теоретичні чи ілюзорні права, а права, які є практичними та ефективними. Щодо першого заявника, справа якого стосувалася незаконного затримання, Європейський суд дійшов висновку, що присуджена національним судом сума відшкодування за чотири дні незаконного тримання під вартою не може вважатися належною компенсацією за оскаржуване порушення з огляду на практику Європейського суду у подібних справах, а заявник все ще може вважатися «потерпілим». Отже, було порушення пункту 5 статті 5 Конвенції. Щодо другої

заявниці, справа якої стосувалася надмірної тривалості тримання під вартою під час кримінального провадження, Європейський суд дійшов висновку, що відшкодування, присуджене другій заявниці на національному рівні за тримання її під вартою протягом одного року та десяти місяців, вбачається розумним з огляду на практику Європейського суду у подібних справах. Європейський суд визнав другу заявницю такою, яка втратила статус потерпілої у зв'язку із зазначеною скаргою і відхилив її заяву відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує об'єднати заяви;
2. Оголошує прийнятною заяву № 42523/16, а заяву № 14526/16 – непринятною;
3. Постановляє, що було порушено пункт 5 статті 5 Конвенції у зв'язку з недостатньою сумою відшкодування за незаконне тримання під вартою, присудженою першому заявнику під час провадження на національному рівні;
4. Постановляє, що: (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити першому заявнику, Сергію Леонідовичу Нагабасю, 1 000 (одна тисяча) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. Відхиляє решту вимог першого заявника щодо справедливої сатисфакції.